

pri čemer se bodo vsi zbrani (od mačk in tatijev do najstnikov) lahko poistovetili s katerim od opisanih literarnih likov. Bogato ilustrirana knjižica je primerna tudi za prve korake v svet samostojnega branja, kratke zgodbe se da, nenazadnje, pravično razdeliti med vse člane družine.

Tina Bilban

BOOKBIRD 2015

Björn Sundmark, profesor na švedski univerzi v Malmöju, je novi glavni urednik revije *Bookbird*, glasila IBBY, Mednarodne zveze za mladinsko književnost. Člani uredniškega odbora so iz Kanade (6), iz Avstralije (2) in po eden iz Danske, Švedske, Mehike, ZDA, JAR in Indije.

Dogovorjena tema prispevkov **prve številke**, ki jih je izbrala Zoe Jaques, je posvečena posthumanizmu in mladinski literaturi, o čemer tudi sama spregovori v uvodnem tekstu z naslovom *Special Issue on »Machines, Monsters and Animals: Posthumanism and Children's Literature«* (Posebna številka o »Strojih, pošastih in živalih: posthumanizem in mladinska literatura«).

Roxane Harde v prispevku *»Don't be too sure of that!«: Children, Dogs, and Elizabeth Stuart Phelps's Early Posthumanism* (»Ne bodi prepričan o tem!«: Otroci, psi in zgodnji posthumanizem Elizabeth Stuart Phelps) izpostavi posthumanizem pri ameriški pisateljici Elizabeth Stuart Phelps (1844–1911). Pisateljica, intelektualka, feministka, zagovornica pravic živali in aktivna v gibanju proti vivisekciji, je svoje nazore sporočala tudi v knjigah za otroke, v svojih zgodbah o otrocih in psih.

Holly Batty v natančni analizi serije *Harry Potter* J. K. Rowling *Harry Potter and the (Post)human Animal Body* (Harry Potter in (post)humano živalsko telo), pokaže na to, da so v seriji postavljene posthumanistične paradigme skozi številna srečanja z bitji, kot so volkodlaki in podvodni ljudje, ki kljubujejo človeškim mejam in še posebej skozi Harryjevo lastno izkušnjo z živalskim utelešenjem. Ko sta Harryjevo telo in subjektivnost podvržena živalski preobrazbi, postaja njegova ontološka identiteta bolj in bolj nestabilna. Zgodbe navajajo bralca k premisleku o odnosih med humanimi in nehumanimi živalmi znotraj serije in v realnem svetu.

Znanstveni eksperimenti z ljudmi in z živalmi niso vedno upravičeni, posebno če ne gre za pomoč enim in drugim, ampak so zlorabljeni za znanstvene namene in komercialni profit. Aliona Yarova in Lydia Kokkola v prispevku *Beyond Human: Escaping the Maze of Anthropocentrism in Peter Dickinson's Eva* (Preko človeka: uteči zmešnjavi antropocentrizma v knjigi Petra Dickinsona *Eva*) pokazeta na primeru knjige *Eva* angleškega pisatelja Petra Dickinsona na duševne, telesne, ekološke in etične probleme, ki jih lahko prinese sodobna tehnologija. Eva je trinajstletno dekle, ki je v komi po prometni nesreči podvržena eksperimentalni operaciji. Njen um so presadili v telo šimpanzinje, za sporazumevanje z ljudmi pa ji dajo na voljo računalniško tipko. Iz kome se je zbudila kot živalsko-človeški stroj, kiborg. Evino prilagajanje in usklajevanje razuma, telesa in stroja, poleg tega pa še odraščanje in iskanje lastne nove identitete so zahtevne preizkušnje, ki zastavijo njej, pa tudi bralcu, kritična življenjska vprašanja.

Patricia Kennon je v prispevku *»Little Girls are Even More Perfect When They Bleed«: Monstrosity, Violence, and the Female Body in Kristin Cashore's*

Graceling Trilogy (»Deklice so celo bolj popolne če krvavijo«: pošastnost, nasilje in žensko telo v trilogiji *Graceling* Kristine Cashore) proučila pojme človečnosti, pošastnosti in ženske moči v ZF trilogiji Kristin Cashore: *Graceling* (2008), *Fire* (2009) in *Bitterblue* (2012). Trilogija proučuje tradicionalne pojme o normalnem in drugačnem ženskem utelešenju in ponuja provokativno priložnost za osebno in kolektivno preobrazbo.

Še ena ZF serija je spodbudila Petrosa Panaouja k razmišljanju o posthumanizmu in transhumanizmu, in sicer serija *Uglies* ameriškega pisatelja Scotta Westerfelda. Od štirih delov: *Uglies* (2005), *Pretties* (2005), *Specials* (2006) in *Extras* (2007) je proučil prve tri, v katerih sta glavni protagonistki odraščajoča deklica Tally Youngblood in znanstvenica Dr. Cable. V prispevku »*What have they done to you now, Tally?*« *Post-Posthuman Heroine vs. Transhumanist Scientist in the Young Adult Science Fiction Series Uglies* (»Kaj so ti storili, Tally?« Post-posthumana junakinja proti transhumanistični znanstvenici v ZF seriji za mlade odrasle *Uglies*) pokaže, da ob čustvih in naravi igrata pozitivno vlogo tudi znanje in znanost pri razreševanju mnogovrstnih problemov. Sodobna znanost, ki lahko nekomu omogoči ne le fizično lepoto, ampak tudi moč, s katero lahko nadvlada druge, ni nujno, da pomeni dehumanizacijo, ampak lahko pripomore tudi k oblikovanju boljše prihodnosti za vse. Serija je bila več mesecev uvrščena na seznam bestselerjev New York Timesa. Knjige so bile doslej prevedene že v sedemindvajset jezikov.

V rubriki Otroci in njihove knjige je prispevek o uspešnem bolivijskem projektu. V Boliviji se še danes spoprijemajo z velikimi težavami na področju mladinske literature in njene dostopnosti. Samo veliko volje, veliko prostovoljnega dela in veliko ljubezni do mladih in

do literature je vodilo peščice žensk, ki so se poimenovala Mujeres Peligrosas, nevarne ženske, da so zaorale ledino in začele dosegati prve uspehe. Izjemna ženska, pisateljica in vzgojiteljica Gaby Vallejo je skupaj s skupino ustanovila prvo pravo otroško knjižnico v Boliviji, Biblioteca Th'uruchapitas v Cochabambi. Knjižnica je ustanovila mrežo izposoje knjig vzgojnim in izobraževalnim ustanovam in organizirala izobraževalne tečaje. Leta 1998 se je Gaby Vallejo srečala z Lindo Veltze, sodelavko na državni univerzi Appalachian State University v Severni Karolini v ZDA. Rezultat tega srečanja je bila ustanovitev medsebojnega partnerstva, od katerega sta imeli koristi obe strani. Biblioteka je dobila knjige, študenti iz ZDA pa so dobili priložnost spoznati v Cochabambi delo biblioteke in vzgojno izobraževalne procese v čisto drugačnem okolju kot v ZDA. Program sodelovanja se ves čas strokovno nadgrajuje, kar zaznavajo tudi ogledne ustanove, katerih delo je povezano s promocijo knjig in branja, med temi tudi IBBY, ki je biblioteko nagradila z nagrado za promocijo branja, IBBY Asahi Reading Promotin Award, v višini 10 000 \$. O uspešnem delu pišejo Elizabeth Cramer, Gaby Vallejo Canedo in Linda Veltze v prispevku *Biblioteca Th'uruchapitas and Appalachian State University: Mutual Benefits of Sharing Culture, Resources, and Hospitality Between Two Sister Libraries* (Biblioteka Th'uruchapitas in Appalaška državna univerza: medsebojna korist pri izmenjavi kultur, sredstev in gostoljubnosti med dvema sestrskima knjižnicama).

V rubriki Pisma sta dva prispevka, in sicer prispevek Josiane Polidori *Strange Creatures and Mechanical Marvels from Canada* (Čudni stvori in mehanična čuda iz Kanade), ki na kratko predstavi nekaj fantastičnih in ZF knjig za mlade, ter prispevek Susie Spikol Faber iz ZDA *Wild Reading* (Fantastično branje) o užitku,

ki ga nudi branje v naravi ali ponoči ob tabornem ognju, ko vzdušje okolja še obogati občutke, ki se porajajo ob branju teksta.

Christiane Raabe in Jutta Reusch predstavljata lep zalogaj strokovne literature, rubrika namenjena IBBY novicam, pa objavlja poslanico ob mednarodnem dnevu knjig za otroke 2015, ki jo je napisala Marwa Al Aqroubi iz Združenih arabskih emiratov (*Many Cultures, One Story* /Mnogo kultur, ena zgodba), in poročilo o IBBY kongresu v Mexico Cityju leta 2014, kjer sta prejela Andersenovo nagrado pisateljica Nahoko Uehashi iz Japonske in ilustrator Roger Mello iz Brazilije.

Novost v **drugi številki** revije, v kateri je osrednja tema predstavitev mladinske literature v posamezni državi, je uvedba nove rubrike Authors and Illustrators and Their Books (Pisatelji in ilustratorji in njihove knjige), v kateri se bodo avtorji predstavili sami s svojimi prispevki ali pa bodo v intervjujih spregovorili o sebi in o svojem delu. Ker so v že uveljavljenih rubrikah revije predstavljeni različni vidiki obravnav mladinske literature (kot so rubrike Otroci in njihove knjige, Dopisnice) in članki o mladinski literaturi, ki jih prispevajo strokovnjaki različnih področij, kritiki, profesorji, učitelji, vzgojitelji, bibliotekarji, člani IBBY, je po mnenju glavnega urednika prav, da se pridružijo še prispevki samih ustvarjalcev mladinske literature. V tej številki je dobila priložnost švedska pisateljica Monica Zak, ki v prispevku *A Book Like Rain in the Desert* (Knjiga kot voda v puščavi) opiše lepo, srčno in pretresljivo izkušnjo med otroki v begunskih taboriščih v alžirskem delu Sahare, kamor so se zatekli ljudje po maroški zasedbi njihove dežele. Tam je doživela navdušen odziv na knjigo, v kateri je zapisala zgodbo, ki ji jo je povedal pripovedovalec iz enega od taborišč in so

jo na Švedskem izdali v arabskem jeziku. To jo je spodbudilo, da je ob ponovnem obisku prisluhnila več pripovedovalcem in zapisala njihove pripovedi, ki so jih v knjigah v arabskem jeziku poslali v begunska taborišča, kjer jih s ponosom prebirajo mladi in odrasli. Zgodbe so izšle tudi v švedskem jeziku in vzbujajo zanimanje tudi med švedskimi bralci.

Na literaturo v arabskem jeziku se navezuje tudi prispevek, ki je objavljen v rubriki Pisma, *The Children's Literature of the Arab Countries: The Question of Language* (Mladinska literatura arabskih dežel: vprašanje jezika). V njem nas Hala Bizri seznanja z jezikovno panoramo arabskega sveta, v katerem ima vsaka država v regijah Magreba, Mašreka in Arabskega polotoka svoj dialekt, svoje jezikovne posebnosti, kar je povezano z njeno zgodovino, kulturo in identiteto.

Med osrednjimi članki nam Maria V. Acevedo v prispevku *The Portrayal of Puerto Ricans in Children's Literature* (Prikaz Portoričanov v knjigah za otroke) na primerih petnajstih izbranih slikanic, ki so izšle v zadnjem obdobju, poda svoje ugotovitve o opisih Portoričanov v knjigah, ki so izšle v postkolonialnem obdobju in jih primerja z opisi in stereotipi v knjigah, ki so izšle v kolonialnem obdobju. V sodobnih slikanicah spodbujajo pri otrocih zanimanje za lastno preteklost ter njeno spoštovanje.

Paige Gray v prispevku »*A Different Sunshine*«: *Writing Jamaican National Identity through a Girl's Coming-of-Age Story in Paulette Ramsay's »Aunt Jen«* (»Drugačna Sunshine«: Pisanje o jamajški nacionalni identiteti v zgodbi o odraščanju »*Teta Jen*«, pisateljice Paulette Ramsay) poudari pomen pisanja o nacionalni identiteti in prizadevanjih za napredek države in naroda tudi v mladinski literaturi. Odličen primer je epistolaren roman *Aunt Jen* iz leta 2002, v katerem pisateljica skozi zgodbo odraščajoče deklince Sunshine, ki jo je mati

zapustila in odšla v Anglijo, ob babici odkriva sebe, svoje korenine in svojo deželo. O vsem tem piše svoji mami, ki jo poimenuje teta Jen.

Elizabeth Braithwaite v prispevku *The Perfect Place to Set a Novel about the End of the World? Trends in Australian Post-Nuclear Fiction for Young Adults* (Odlično za roman o koncu sveta? Trendi v avstralskih post-nuklearnih zgodbah za mlade odrasle) pokaže na nekaterih izbranih knjižnih primerih na razlike med avstralskimi pisatelji in britanskimi, ameriškimi in nemškimi pisatelji pri pisanju o jedrskih katastrofah. V britanskih, ameriških in nemških spekulativnih romanih za mlade bralce, ki se nanašajo na čas po jedrski katastrofi, se stremi k ugotovitvi vzroka katastrofe in spodbujanju prizadevanja, tudi mladih bralcev, za preprečitev katastrof, ki se dogajajo v realnem svetu. V izbranih knjigah pa avstralske avtorje tako fantazijskih kot spekulativnih romanov manj zanima katastrofa sama, izkoristijo jo, da v zgodbah, ki se dogajajo po jedrski katastrofi, nagovarjajo bralce s kulturnimi vsebinami, povezanimi s spodbujanjem pozornosti do avstralskih staroselcev in do sodobnih beguncev.

Colin Haines v prispevku *Challenging Stereotypes: Randa Abdel-Fattah's Use of Parody in Does My Head Look Big in This?* (Izpodbijanje stereotipov: Uporaba parodije v *Je moja glava velika v tem?* pisateljice Rande Abdel-Fattah) prikaže, kako se avstralska pisateljica s parodijo loti premagovanja stereotipov, ki zaznamujejo muslimane, še posebej ženske, v knjigi *Does My Head Look Big in This?*

Penni Cotton in Nicola Daly v prispevku *Cross-Continental Readings of Visual Narratives: An analysis of six books in the New Zealand Picture Book Collection* (Medkontinentalno branje vizualnih pripovedk: analiza šestih knjig iz zbirke novozelandskih slikanic) predsta-

vita šest slikanic, izbranih iz NZPBC, s katerimi prikažeta moč sozvočja zgodbe, teksta in ilustracije, ki na otrokom razumljiv način seznanjajo mlade s svetom, v katerem živimo, in jim širijo obzorje na področja drugačnosti, na področja drugih kultur. V teh slikanicah je moč spoznati posebnosti multikulture Nove Zelandije, ki jih še posebej dobro lahko prikaže ilustrator z uporabo vizualnih kodov, kot so pozicija, velikost, perspektiva, barva, gibi in drugo. Bralec na katerem koli kontinentu lahko v teh slikanicah spoznava enakosti in različnosti življenjskega stila ljudi in pobljže spoznava Novo Zelandijo.

Statistični vidik mladinske literature je zajet v prispevku Sandre Stadler *Debating Equal Representation in South African Youth Literature Written in English (2000–2013) – A Statistical Assessment* (O opisih vrstnikov v mladinski literaturi JAR, napisani v angleškem jeziku (2000–2013) – Statistična ocena). V statistiko, usmerjeno v kvantiteto, ki je v literarnih zgodbah raziskovala vrsto pripovedi, prostor dogajanja, spol knjižnih junakov, etničnost in družbeno ekonomske razmere, je bilo zajetih 247 knjig. Pokazalo se je, da prevladujejo knjige, ki opisujejo realistične zgodbe, urbano okolje, junake moškega spola, črnce, in da se največ zgodb dogaja v revnem socialnem okolju.

V prispevku *Posthumanism, Philosophy for Children, and Anthony Browne's «Little Beauty»* (Posthumanizem, filozofija za otroke in *«Mala lepota»* avtorja Anthonyja Browna) nam Karin Murriss z analizo avtorjeve slikanice *Little Beauty*, v kateri sproža vprašanja, povezana z dvojnostjo, kot znanost/umetnost, narava/kultura, realnost/fantazija, deček/deklica, pokaže primernost uporabe slikanic pri odpiranju in reševanju etičnih in filozofskih vprašanj z otroki.

Nekaj predlogom strokovnih knjig o mladinski književnosti sledita zapisa govorov obeh Andersenovih nagrajencev 2014, japonske pisateljice Nahoko Uehashi in brazilskega ilustratorja Rogerja Mella, ob prejetju nagrad v Ciudad de México.

V uvodniku k **tretji številki** je sourednik Michael Heyman poudaril pomen proučevanja nonsensne literature in prav 150. obletnica od izida Carrollove Alice in 30. obletnica od izida posebne številke strokovne revije *Dutch Quarterly Review* (njen urednik je bil ugledni strokovnjak Wim Tigges), posvečene nonsensu, je bila povod, da je ta številka revije *Bookbird* posvečena nonsensu. Seznan nas z današnjim pogledom nanj na različnih koncih sveta. V mednarodnem izboru prispevkov je objavljen tudi prispevek dr. Barbare Simoniti. (Nonsensu v slovenski mladinski književnosti je bil tega leta posvečen tudi simpozij v okviru srečanja Oko besede v Murski Soboti. Prispevki slovenskih strokovnjakov na to temo so objavljeni v 94. številki revije *Otrok in knjiga*).

Nizozemski strokovnjak Wim Tigges, avtor knjige *An Anatomy of Literary Nonsense* (Anatomija literarnega nonsensa) iz leta 1988, v kateri je podal odločilno definicijo nonsensa, v prispevku *Nonsense in the Netherlands* (Nonsens na Nizozemskem) kritično analizira nizozemske antologije nonsensa in na primerih prikaže, kaj opredeljuje ta žanr.

Annette de Bruijn je v prispevku »*Never Do What Your Mother Tells You to Do*«: *Nonsense and the Interrogative Function in Annie M. G. Schmidt's Children's Poetry* (»Nikoli ne naredi tega, kar ti reče mama«: Nonsens in vprašljivo delovanje v poeziji za otroke Annie M. G. Schmidt) prikazala na posameznih pesmih za otroke nizozemske pesnice in pisateljice Annie M. G. Schmidt, prejemnice Andersenove nagrade leta 1988,

da avtorica utemeljeno velja za prenoviteljico holandske otroške poezije, saj je odločno prekinila s tradicijo in utrla novo pot otroški poeziji, kar je bilo za tedanje avtoritete vprašljivo. Pod vplivi otroških pesmic in del Lewisa Carrolla, A. A. Milneja, Christiana Morgensterna in drugih je v svojih pesmih za otroke na humoren način uvedla nov svetovni red, kjer postavljajo pravila otroci. S preprostimi, zvočnimi, ritmičnimi in igrivimi verzi, prepletenimi tudi z nonsensom, je s svojo poezijo ustvarila nov dialog z mladim bralcem, ki je brez pedagoških in moralističnih tonov ponesel otroka v svet sproščene domišljije.

Kevin Shortleeve, ugledni teoretik nonsensa, v svojem prispevku *Nonsense, Magic, Religion and Superstition* (Nonsens, magija, vera in praznoverje) obširno in s številnimi literarnimi in ilustratorskimi primeri prikaže vpliv duhovnega in nadnaravnega na nonsens.

Maria Tarnogórska v prispevku »*Funny*« and »*Curious*« *Verse: The Limerick in Polish Children's Literature* (»Smešen« in »nenavaden« stih: limerik v poljski literaturi za otroke) poda vpogled v prisotnost nonsensa in živahen razcvet limerika v poljski književnosti, ki se je med poljskimi avtorji uveljavil že med obema svetovnima vojnama, v poeziji za otroke ga je uvedel pesnik Julian Tuwim (1894–1953). Leta 1958 sta pesnik, prozaist, satirik, prevajalec in dramaturg Antoni Marianowicz (1923–2003) in pesnik, filozof, prevajalec in satirik Andrzej Nowicki (1919–2011) izdala knjigo *Księga nonsensu* (*Knjiga o nonsensu*), v kateri sta predstavila najbolj reprezentativna dela angleškega nonsensa, tako E. Leara, L. Carrolla, A. A. Milneja, H. Belloc, W. de la Mara in T. S. Eliota. Prevodi Learovih limerikov so poljske avtorje spodbudili k novemu pristopu pri ustvarjanju za mlade. Po letu 1970 je postal limerik eden najbolj priljubljenih žanrov v poeziji za otroke in ima

še danes vidno mesto, zato tudi ni prezrt pri najuglednejših nagradah. Maria Tarnogórska je s svojim prispevkom želela opozoriti tudi na nekatere zmotne trditve, kot je trditev, ki jo je zagovarjal Cyril Bibby, da je nonsens ekskluzivno angleški fenomen.

Sarah Minslow v prispevku *Challenging the Impossibility of Children's Literature: The Emancipatory Qualities of Edward Lear's Nonsense* (Spreminjanje nemogočega v literaturi za otroke: emancipacijske vrednote v nonsensu Edwarda Leara) na izbranih limerikih Edwarda Leara, z analizo tekstov, povezanih z ilustracijami, pokaže, zakaj pri Learovi literaturi, v kateri je v svojih limerikih družbeno kritičen in proti vsaki neenakopravnosti, govorimo o literaturi dialoga, saj mlademu bralcu ne vsiljuje uveljavljenih norm, seveda odraslih, ampak mu pusti, da samostojno in aktivno sodeluje v procesu interpretacije.

Daniela Almansi se v prispevku *Non-sensng Translation: How to Turn the Spotlight on the Blind Spots of Interpretation* (Nonsensno prevajanje: kako spodbuditi interpretacijo) loti problemov, ki se pojavijo pri prevajanju nonsensa iz izvirnika v ciljni jezik. S konkretnimi primeri pokaže, da je za prevajalce nonsensa to velik in odgovoren ustvarjalni izziv.

O ustreznih oziroma neustreznih prevodih nonsensa na Slovenskem piše Barbara Simoniti v prispevku *How to Make Nonsense: The Verbalizing Procedures of Nonsense in Lewis Carroll's Alice Books* (Kako ustvariti nonsens: postopki ubesedovanja nonsensa v Aličinih knjigah Lewisa Carrola), v katerem analizira slovenske prevode nonsensnega ubesedovanja v Aličinih knjigah. Predstavi pa tudi slovenski nonsens v *Butalcih* Frana Milčinskega. Prispevku je dodana celostranska ilustracija Franceta Podrekarja.

V rubriki Avtorji in ilustratorji in njihove knjige je v prispevku *How dare you? A conversation with JonArno Lawson on nonsense* (Kako si upaš? Pogovor z JonArnom Lawsonom o nonsensu) v odgovorih na vprašanja Michaela Heymana spregovoril o sebi in o svojem pogledu na nonsens pesnik Jon Arno Lawson in svoje misli in dognanja podkrepi s svojimi ilustracijami.

Zadnja leta imajo v Južni Koreji vedno več imigrantov, predvsem iz JV Azije. Jongsun Wee je raziskala, kakšno je stanje na eni od južnokorejskih šol, kako se priseljeni otroci vključujejo v novo šolsko okolje, kako jih sprejemajo domači sošolci in predvsem, kakšna je vloga učitelja pri procesu vključevanja imigrantskih otrok. V prispevku za rubriko Otroci in njihove knjige *Thinking about Immigrant Students through Literature Discussion in a Korean Classroom* (Premišljevanje o imigrantskih učencih s pomočjo literarnih pogovorov v enem od korejskih razredov) ugotavlja, da pri razumevanju in sprejemanju tako korejskih kot priseljenjskih otrok igra pomembno vlogo učitelj, saj z izborom prave in kvalitetne literature ter pogovori o njej lahko vpliva na njihovo razmišljanje in medsebojne odnose. Posledično jih to privede na pot medsebojnega razumevanja, spoštovanja in sožitja.

Med strokovnimi knjigami, ki sta jih za rubriko Knjige o knjigah izbrali in jih priporočata Christiane Raabe in Jutta Reusch, strokovnjakinji iz Mednarodne mladinske knjižnice v Münchnu, je v tej številki tudi knjiga Dragice Haramija in Janje Batič *Poetika slikanice*.

Med prispevki, ki se navezujejo na IBBY, je svečani govor Maríe Jesús Gil, predsednice mednarodne žirije za Andersenov nagrado 2014, ob podelitvi nagrade pisateljici Nahoko Uehashi iz Japonske in ilustratorju Rogerju Mellu iz Brazilije, in nagovor Wally de Donckerja, predsednika IBBY, ob otvoritvi raz-

stave, posvečene Jelli Lepman. Obe slovesnosti sta bili v Ciudad de México. Sledi poročilo o IBBY potujoči razstavi knjig za mlade s posebnimi potrebami na Japonskem ter poročilo o praznovanju mednarodnega dneva knjig za otroke 2015 v Avstraliji.

V današnjem času, polnem krutih nesmislov, je še kako pomembna vloga literature pri razumevanju in zblizevanju ljudi po svetu. V uvodniku **četrte številke** pravi glavni urednik revije Björn Sundmark, da bi bile brez prevodov literature vse države in jeziki siromašnejši in da prevodi omogočijo povezavo ljudi in kultur vsega sveta. Te misli sporočajo tudi avtorji prispevkov v tej številki.

V prvem prispevku *Translation, Children's Literature, and Lu Xun's Intellectual Struggles* (Prevod, literatura za otroke in intelektualni boji Lu Xuna) Chu Shen opiše pomembno vlogo Lu Xuna (1881–1936), pisatelja, prevajalca in intelektualca, ki je s premišljeno izbiro prevedel knjige iz mednarodnega prostora za kitajske mlade bralce. S svojimi prevodi v politično razgibanem času, do katerega je imel tudi kritičen odnos, je vplival na razvoj mladinske literature na Kitajskem.

Ideje Jelle Lepman in IBBY so, da naj bi se krepilo razumevanje do drugih kultur in drugih narodov tudi s pomočjo mladinske literature. V tej mednarodnosti pa vendarle prevladujejo knjige iz ZDA in VB. Knjige iz Afrike, z Bližnjega in Daljnega vzhoda pa so v zahodnem svetu na voljo v zelo omejenem številu. Gre za prevode ali pa knjige, ki so bile napisane in izdane na zahodu. Žal so v teh knjigah še vedno prikazane dežele, o katerih pišejo, površno, le kot revne, nerazvite in nedemokratske, v njih še vedno prevladujejo stereotipi. Xu Xu v svojem prispevku *The Image of China in Red Scarf Girl: Promoting International Understanding or Rein-*

forcing Western Hegemony? (Podoba Kitajske v knjigi *Deklica z rdečo ruto: promocija mednarodnega razumevanja ali krepitev zahodne prevlade?*) analizira knjigo Ji-Li Jiang *Red Scarf Girl: A Memoir of the Cultural Revolution* (*Deklica z rdečo ruto: spomin na kulturno revolucijo*. New York: Harper Collins, 1997), ki jo je avtorica, imigrantka, napisala v angleškem jeziku in je izšla v ZDA, kjer je prejela več uglednih nagrad.

Victoria Tedeschi v svojem prispevku *The Image of Faithful Frogs and Titillated Toads: The Human and Animal Hierarchy in Victorian Fairy Tale Adaptations* (Podoba o zvestih žabah in prijetnih krastačah: človeška in živalska hierarhija v priredbah viktorijanskih pravljic) na kratko opiše vpliv Darwinovega nauka o evoluciji na sodobnike in na literaturo. Pojav preobrazbe iz človeka v žival in obratno posebej analizira v dveh pravljicah, in sicer v pravljici bratov Grimm *The Frog Prince* (*Žabji kralj*) in v pravljici Hansa Christiana Andersena *The Marsh King's Daughter* (*Hči močvirskega kralja*), ki ju je v angleščino prevedla in priredila H. B. Paull leta 1868 in leta 1895.

V rubriki Avtorji in njihove knjige se v prispevku *»What Is and What Might Be«* (»Kaj je in kaj naj bi bilo«) predstavlja pisateljica Beverley Naidoo. Rodila se je leta 1943 v Johannesburgu v Južni Afriki, kjer je preživela mladost, in se leta 1965 preselila v Anglijo. Odraščanje v času apartheida jo je zaznamovalo in je vplivalo na njeno odločitev, da bo pisala o tem. Za svoje knjige, v katerih obsoja rasno diskriminacijo, je prejela več nagrad, med njimi tudi Carnegiejevo medaljo.

Prispevek v rubriki Otroci in njihove knjige *Why Not Hugs and Tugs Instead of Thugs?* (Zakaj ne raje objemi in trud namesto banditov) Renéja Saldaña Jr. in Elizabeth Isidro je poziv učiteljem, naj posredujejo učencem knjige, v katerih so

zgodbe, ki izražajo prijaznost in toplino v krogu družine in med ljudmi. Otrokom naj prikažejo boljši svet od tistega, ki jim ga vsiljujejo populistični mediji in žal tudi realno življenje. Svet, v katerem naj imajo pomembno mesto tudi pozitivni medsebojni odnosi.

Pred 25 leti se je Kanadčanka Kathy Knowles z možem začasno preselila v Akro v Gani. Pred svojo hišo pod drevesom je začela peščici otrok brati zgodbe. Otrok je bilo vsakič več, z darovi znancev je rasel tudi knjižni fond, za knjižnico je bilo kmalu treba najti večji in primernejši prostor. Najprej je bil ta prostor v garaži, kjer je nastala knjižnica, ki jo je poimenovala po ulici Osu. Za knjižnico Osu Avenue Library in za njeno delo je naraščalo zanimanje v Akri in drugod po Gani, pa tudi v sosednjih državah. Povezala se je z ljudmi in ustanovami v Gani, prirejala izobraževalne tečaje za zainteresirane in skrbela za pridobivanje knjig. Njeno delo je spodbudilo razvoj mreže knjižnic po Gani, v Kanadi pa je pridobila donatorje knjig za otroke v Gani. Z leti je bila ustanovljena organizacija Osu Children's Library Fund (OCLF), ki je leta 2010 prejela nagrado za promocijo branja IBBY-Asahi Reading Promotion Award. Novinarica in pisateljica Deborah Cowley je v prispevku *Ghana Libraries Celebrate 25 Successful Years* (Knjižnice v Gani praznujejo 25 uspešnih let) opisala srečanje s Kathy Knowles in njuno skupno pot po Gani, na kateri sta obiskali več knjižnic in videla, kako iskreno so odrasli in otroci izkazovali Kathy Knowles spoštovanje in ljubezen.

V rubriki Prevajalci in njihove knjige nam pesnik, pisatelj in učitelj Steven Withrow – ki je prepričan, da prevajanje poezije zahteva potrpežljivega, skrbnega, občutljivega, domiselnega prevajalca, ki razmišlja in deluje kot pesnik, in da sta za dober prevod potrebna spretnost in navdih – v prispevku *To Carry Across an Elephant: Translating a Children's Poem*

(Prenesti slona: prevod otroške pesmi) na praktičen način prikaže zadrege in rešitve, s katerimi se srečujejo prevajalci poezije. Njegovo pesem *Circus Elephant* so na njegovo prošnjo prevedli v španščino, grščino, afrikanščino, francoščino in italijanščino in prevajalci svoje prevode tudi komentirali.

Jochen Weber v prispevku *Around the World in 70 Maps* (S 70 zemljevidi okrog sveta) zelo natančno predstavi razstavo zemljevidov v literaturi za otroke, ki so jo pripravili v Mednarodni mladinski knjižnici v Münchnu. Izbrani zemljevidi, ki so prisotni v mladinskih knjigah, so razdeljeni v tri skupine, v skupino zemljevidov, ki prikazujejo resnične pokrajine, v skupino domišljjskih pokrajin in v skupino, kjer se združujejo resnične in domišljjske pokrajine. Razstava je bila predstavljena leta 2014 v Mednarodni knjižnici, od leta 2015 je pripravljena v nemški in angleški verziji kot potujoča razstava.

Za rubriko Pisma je Qi Tongwei poslal krajši, a izčrpen prispevek *Traditional Culture in Chinese Children's Literature after 1980* (Tradicionalna kultura v kitajski literaturi za otroke po 1980). Po kulturni revoluciji (1966–1976) se je Kitajska na eni strani odprla proti zahodu, na drugi strani pa je po dolgem času močno oživelo zanimanje za tradicionalno kitajsko kulturo. Za sodobno kitajsko mladinsko literaturo je tako značilen preplet modernih zahodnih oblik in elementov tradicionalne kitajske kulture, ki pa se razlikuje od tradicionalne zahodne.

Na straneh, ki so namenjene IBBY novicam, je na prvem mestu prispevek Tilke Jamnik, predsednice slovenske sekcije IBBY, *Frog Long Shanks. A Silent Picture Book from Slovenija*, v katerem predstavi slikanico brez besed *Dolgokraki žabec*. Slikanica brez besed, ki zagovarja toleranco in katere sporočilo je, da naj bodo vsi otroci, ne glede, od kod so, ponosni nase. Ustrezno število izvodov

slikanice, ki so jo ustvarili učenci OŠ Vencija Perka v Domžalah, bo slovenska sekcija IBBY podarila italijanski sekciji za mladinsko knjižnico na Lampedusi. Slikanice bo podarila tudi imigrantskim otrokom v slovenskih šolah.

Toin Duijx poroča o sodelovanju latvijske in nizozemske sekcije IBBY pri projektih za spodbujanje branja v Latviji, ki vključujejo tako otroke kot njihove starše in v katere jim je uspelo vključiti tudi lepo število očetov.

Tudi moldavska sekcija IBBY je močno dejavna s prireditvami za spodbujanje branja, kot so sejmi knjig za otroke, razstave in simpoziji, o čemer poroča Liz Page.

Revija se zaključuje z vabilom na svetovni kongres IBBY v Aucklandu na Novi Zelandiji v času od 18. do 21. avgusta 2016 (o njem smo v reviji *Otrok in knjiga* obširno poročali v 96. številki).

Tanja Pogačar